

Utætheden

»Vi vinder – hvis I vil, og hvis I vil, står jeres organisation bag jer«

En dag i Morten B's
vvs-liv

side 6 - 8

HELT KORT

Færrest strejker i over 20 år

Januar kvartal i 2012 var hvad overenskomststridige arbejdsnedlæggelser angår en tam affære. 76 såkaldt vilde strejker, der i gennemsnit involverede 38,3 personer, varede 1,4 dage og i alt kostede 3543 tabte arbejdsdage, var, hvad det blev til.

Konfliktomfanget for et 1. kvartal var dermed i 2012 det næstlaveste siden 1991, da statistikken startede i dens nuværende form.

Dansk løn på nedtur

Danske lønninger bliver ved med at stige mindre end i sammenlignelige lande.

Den for profittaten glædelige udvikling fremgår af Dansk Arbejdsgiverforenings internationale lønstatistik, som sammenholder den hjemlige løndannelse med den, der foregår i Tyskland, Sverige, USA, Storbritannien, Frankrig, Holland, Italien, Belgien, Japan, Norge, Polen, Spanien og Finland.

Med udgangspunkt i 1. kvartal af 2012 når statistikken frem til, at årstigningstakten for en dansk bygningshåndværker ligger på 0,9 procent, mens

gennemsnittet i de lande, der sammenlignes med, er 2,7 procent.

I kun tre lande, nemlig Storbritannien, Belgien og USA, ligger lønudviklingen under den danske. Mest gang i den er der i Polen med lønstigninger inden for fremstillingsindustrien på næsten seks procent.

Mangel på faglærte truer ret forude

Årsagen er, at folkeskolens afgangselever vælger erhvervsuddannelserne fra. Mens hver tredje af dem for ti år siden gik i gang med en erhvervsrettet uddannelse, er det i år kun hver femte, svarende til 14.000 ud af i alt 70.000, viser tal fra Undervisningsministeriet.

Mindst appel har erhvervsuddannelserne til de unge i hovedstadsområdet, hvor 14 procent går efter at blive faglærte, mens andelen i Nordjylland er næsten dobbelt så stor, nemlig 27 procent.

71,6 af alle, der i juni færdiggjorde folkeskolens 9. eller 10. klasse, er i august startet på en gymnasial uddannelse.

Anne Froberg, der er leder af Ungdommens Uddannelsesvejledning i Aalborg, siger om udviklingen:

»Vi er ved at udvikle os til uddannelsessnobber. Den vigtigste indsats på det her felt er at få gjort op med den hierarkisering af ungdomsuddannelserne, som du ser i dag. Der er

kommet sådan en automatisk selvforståelse af, at hvis du ellers har karakterer til det, er gymnasiet altid det første valg. Og kun hvis du ikke har karakterer til gymnasiet, vælger du noget andet. I dag giver det kun prestige som ung at gå i gymnasiet, og det er en stor misforståelse.«

Solidariteten virkede

Den græske stålarbejderstrejke, som forårs-generalforsamlingen i Rør og Blik støttede med en bevilling på 5000 kroner, er slut, efter et flertal på 107 mod 14 af de strejkende valgte at fæstne lid til et løfte fra landets arbejdsminister om, at han vil presse arbejdsgiveren til at betale samme løn som ved strejkens udbrud - 7000 kroner om måneden.

Ministeren har desuden lovet at sørge for, at alle, der i løbet af den 264 dage lange konflikt fik en fyreseddel, bliver tilbudt genansættelse.

Mange andre end Rør og Blik har været med til at støtte op om de kæmpende stålarbejdere. En støttekomite indsamlede på få måneder 225.000 kroner, ligesom flere fagforeninger og partier hjalp til ved at adoptere særligt vanskeligt stillede stålarbejderfamilier.

En herboende græker siger til Dagbladet Arbejderen, at de strejkende ser sig selv som sejrherre i en konflikt, som har været meget barsk.

Utætheden

39. årgang nr. 4 september 2012

Ucensureret blad udgivet af

Rør og Blikkenslagernes

Fagforening af 1873

Lygten 10, 2400 NV

Telefon: 3583 2422

Telefax: 3583 2421

E-mail: kbh@blikroer.dk

Hjemmeside: www.rorogblik.dk

Ansvarshavende redaktør:

Bjarne G. Petersen.

E-mail: bgp@blikroer.dk

Redaktion:

Journalist Ivan Enoksen (DJ)

E-mail: ive@blikroer.dk

Oplag: 3400

Tryk: Rosenberg Bogtryk i Ballerup

Afleveret til postvæsenet:

3. september 2012

Deadline for næste nummer:

23. september 2012

FORSIDEN

De er de fleste i fagforeningen, er de timelønnede servicesvende, men ikke de mest fremtrædende. Utætheden har været på heldagstur med én en af dem.

LEDER

Ret til indtægt og ret til overenskomst

Resultatet af den tidligere borgerlige regerings halvering af perioden, i hvilken man kan få dagpenge, og fordobling af tiden, man skal have haft arbejde for at opnå ret til dagpenge, viser sig nu i al sin gru. I omegnen af 2400 ledige vil hver måned ryge ud af dagpengesystemet og være henvist til at leve af kontanthjælp, hvis de ellers kan komme i betragtning til den. Ejer man værdier for 10.000 kroner, det kunne være i form af for eksempel en knallert eller en god cykel, anses man for formuende, og så er kassen lukket. Det samme er den, hvis ens partner oppebærer en bare almindelig indkomst. Jeg har svært ved at forestille mig et medlem af Rør og Blik København, som er fattig nok til at kunne modtage kontanthjælp.

Det er vildt, at vi er kommet så langt ud, og man må forlange af en regering, som bygger sin eksistens på lønmodtagernes stemmer, at den kommer med en plan, der kan forhindre katastrofen. Enten gennem en forlængelse af dagpengeretten eller - endnu bedre, for folk vil jo helst selv tjene deres penge - ved at tilbyde alle et ordinært job på overenskomstmæssige vilkår. Vi har i fagbevægelsen talt og skrevet meget om, hvordan et nyt dagpengesystem kunne se ud. Forslaget er også blevet lagt frem og forklaret for de relevante politikere, så det er ikke ideer og viden, det skorter på, men måske mere politisk mod og vilje.

I løbet af sommeren er der stillet spørgsmål ved fagbevægelsens ret til at lave overenskomster, både fra den såkaldte gule fagbevægelse og ikke mindst fra borgerlige politikere med Venstre i spidsen.

Sagen handler denne gang om en restauration i Vejle, som opsagde overenskomsten med 3F og indgik en væsentligt ringere med Krifa. Ikke ringere for restauratøren, men ringere for de ansatte. Dette skal selvfølgelig imødegås, da vi som fagbevægelse er sat i verden til at skabe de bedst mulige løn- og arbejdsforhold for vore medlemmer. Det er ikke bare en mulighed, men en pligt vi som fagbevægelsen har.

Reglerne for at opnå overenskomst er klare og er i denne sag blevet fulgt til punkt og prikke. Hvis politikerne alligevel skulle få held til at ændre på fagbevægelsens ret til at indgå overenskomster, kan det få fatale følger. Tænk blot den tanke, at hvem som helst kan oprette en fagforening og indgå lokale overenskomster med en hvilken som helst virksomhed: det vil skabe kaos og væsentligt ringere forhold for medlemmerne, især med alle de udenlandske virksomheder, der for tiden etablerer sig i Danmark.

Det, som har vist sig bæredygtigt i over 100 år, er sammenhold og solidaritet. Det er det, der har skabt de overenskomster, som de gule fagforretningers medlemmer 'snyder' godt af, Og det bliver også det, der kommer til at bære den ægte fagbevægelse igennem den øjeblikkelige modvind.

*Bjarne G. Petersen, formand for
Rør og Blik København*

Wicotec har fået svip

Akkordsjak fastholder retten til at få arbejdet målt op og har nedkaldt arbejdsgivers vrede over deres syndige hoveder

■ **ARBEJDSMILJØ** Den begyndte godt, gjorde Wicotec-pladsen på Brøndby Nord Vej. I en reportage i nærværende fagblad (Utætheden/ februar 2012) roste blandt andre sikkerhedsrepræsentant Lars Thomsen Wicotec for at passe godt på sine ansattes helbred under arbejdet med at trække rør i krybekældre, hvor der var konstateret smittefare fra skimmelsvampe og rotteekskremer.

Det var dengang. Siden er billedet vendt og den ene kontrovers mellem Wicotec og de ansatte har afløst den anden.

Henrik Juul Rasmussen, nytiltrådt rørsekretær i Rør og Blik med mange års forudgående erfaring som tillidsmand i L&H Rørbyggs københavnske afdeling, husker ikke at havde oplevet arbejdsgivere agere så besynderligt, som Wicotec har gjort over for sjakket på Brøndby Nord Vej.

»Jeg har på mit skrivebord liggende syv chartekker, indeholdende sager fra bare de seneste 4-5 måneder, hvor firmaet beskylder sjakket for, ja vel nærmest for af snyde. Det har handlet om kopisedler, daglønspcenten, kvalitets sikring, sikkerhedsarbejde, opmåling og en hel del andet. Det er ikke ualmindeligt, at der mellem firma og sjak opstår uenigheder i løbet af et stort projekt som det på Brøndby Nord Vej, hvor der udskiftes badeværelser i 800 lejligheder, men her er der tale om, at firmaet skyder med spredehagl i forsøget på bare at ramme et eller andet« mener Henrik Juul Rasmussen, der som eksempel på firmaets uvederhæftighed nævner klagen over opmåling.

»Man siger, at man ikke kan godkende opmålingen, fordi den ikke i alle tilfælde er foretaget fysisk. Da vi på et

fællesmøde påpeger, at det ville være meningsløst at foretage fysisk opmåling i 800 ens lejligheder, og at det heller ikke er påkrævet efter reglerne, kommer arbejdsgiverne i tanke om, at de i øvrigt også er utilfredse med, at opmåleren ikke har meldt sin ankomst på byggepladsen. Hvad det har med sagen at gøre, er svært at se. Desuden er det, ved jeg, faktisk forkert, at opmåler Karsten Pedersen skulle have undladt at varsle mester om sin ankomst. Det er bare ikke hans stil at sjeske med den slags,« siger Henrik Juul Rasmussen.

Wicotec's nye stil over for sjakket på Brøndby Nord Vej er tidsmæssigt sammenfaldende med, at overenskomstforhandlingerne i foråret brød sammen, fordi Blik og Rørarbejderforbundet ikke ville imødekomme TEKNIQ's krav om at fjerne værnebestemmelsen fra rørprislisten. Det er den, der sikrer svendene, at de, hvis man ikke kan blive enige med firmaet om andet, kan få sit akkordarbejde målt op og honoreret efter prislisten.

»Det er det, sjakket på Brøndby Nord Vej har henholdt sig til, og det har tilsyneladende pisset firmaet af. Så meget, at vvs-chefen, efter hvad jeg har fået oplyst, har taget sjakkets medlemmer enkeltvis til side og med trusler om firing for-

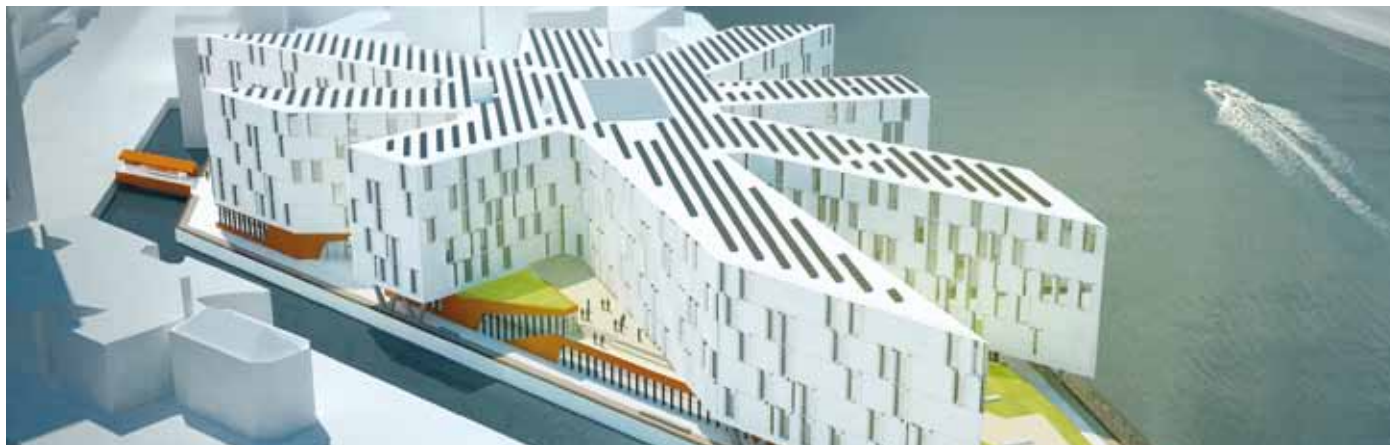
Henrik Juul Rasmussen, nytiltrådt rørsekretær i Rør og Blik

søgt at få dem til i stedet at indgå en slumpakkord. Der er i så fald tale om et oplagt overenskomstbrud som vi vil forfølge ved Arbejdsretten,« siger Henrik Juul Rasmussen.

Fra flere af hinanden uafhængige kilder har Utætheden fået oplyst, at vvs-chefen har fremlagt to tilbud – det første på 2,2 millioner kroner, det andet 5,2 millioner kroner. Ifølge Karsten Pedersen tegner det af ham opmålte arbejde til at summe op i 7 millioner kroner.

Lars Thomsen, der er Wicotec-sjakkets sikkerhedsmand, vurderede i februar, at forholdene sikkerhedsmæssigt var tæt på at være optimale. Her viser han sikkerhedsudstyr frem.

FN Byen

Boom i opmåling

Første halvår af 2012 er der i København opmålt mere akkordarbejde, end der blev i hele 2011, som ellers var et rekordår

■ **ARBEJDE** Et par velvoksne nybyggerier, en række renoveringsarbejder på efterhånden ret nedslidte betonbyggerier fra 60'erne og 70'erne samt et stort firma, der har principbesluttet, at alt akkordarbejde skal opmåles.

Det er i følge Rør og Bliks opmåler Karsten Petersen tre tungtvejende grunde til, at han i år har travlt som aldrig før.

»Sidste år blev der sat rekord med godt 490.000 kroner i opmålergebyr, men allerede 1. juli i år var det beløb klart overskredet. Tilbagegangen i opmåling, vi sloges med for nogle få år siden, er vendt til fremgang,« konstaterer Karsten Pedersen, der har haft så meget om ørerne, at han har været nødt til at outsource foreløbig bare en enkelt opmålingsopgaver, men der kan sagtens komme flere til.

Derfor har det også været overvejet at trække Rør og Bliks faglige organisator Martin Bruun ind i arbejdet, men det har daglig ledelse og bestyrelsen i fagforeningen ikke syntes var nogen god ide, fordi det alt andet lige ville føre til en svækkelse af arbejdet med at tiltrække

Karsten Pedersen, travlt opmåler i Rør og Blik København

nye og fastholde nuværende medlemmer.

Lokomotiverne for fremgangen i opmålingen i København er for nybyggeriernes vedkommende Industriens Hus og FN Byen, mens etableringen af 800 nye badeværelser på Brøndby Nord Vej og andre 620 badeværelser på Gadekæret i Ishøj har ydet kraftige bidrag inden for renoveringsfeltet.

Målt på de to første kvartaler af 2012 har København haft størst fremgang i opmåling. Fremgang har der tillige været i kredsene Nordjylland og Midtjylland, mens der er status quo på Sjælland og

tilbagegang på Fyn og i Syd- og Sønderjylland.

Forbundssekretær Stig Søllested tror, at der bag fremgangen i København gemmer sig en ny erkendelse.

»Svendene har opdaget, at pengene ikke sidder så løst under kriser, og at det er blevet sværere at slumpe sig til gode akkorder. Det har bevirket, at man er begyndt at bruge prislisten og har fået øjnene op for, at det ikke er så besværligt at få målt op, som især de københavnske svende har bildt sig ind, og at det økonomisk i øvrigt kan svare sig at gøre det,« siger Stig Søllested.

En dag i Morten B's

VVS-liv

Utætheden på heldagstur med servicesvend hos Frederiksberg VVS

»Klar, parat, start,« siger vvs- montør Morten Bødker, da vi kl. 07.50 har fået sikkerhedsselerne spændt og sætter i gang mod dagens første stoppested: grossistfirmaet Brødrene Dahls afdeling i Rejsbygade på Vesterbro.

Forinden har Morten været omkring overmontør Michael Buttelet og fået sine arbejdssedler udleveret. Dem er der i dag fem af, alle på spjældarbejder, som gerne skulle være løst inden fyraften kl. 15.30.

»Det ligner en helt almindelig dag på kontoret, men man kan aldrig vide. Ting kan drille,« bemærker Morten Bødker. Han er 41 år, udlært i 1991, medlem af Rør og Blik siden 1987 og er i gang med sin sjette uge hos Frederiksberg VVS. Firmaet, der ligger Pile Allé 21 og kører med i gennemnit en 25-30 ansatte, reklamerer med god service og høj kvalitet.

»Vi løser en lang række forskellige vvs opgaver – fra utætte vandrør til stoppede kloakker, fra service på varmeanlæg til modernisering af badeværelser, – hedder på firmaets hjemmeside.

■ **REPORTAGE** Om det er 70, 75 eller 80 procent af Rør og Bliks medlemmer, der arbejder som servicesvende er aldrig gjort op, men sikkert er det, at langt de fleste gør det. Selv om servicesvendene altså udgør majoriteten i fagforeningen, er det ikke sådan, at de fører sig frem med flertallets ret. Tværtimod.

I Rør og Bliks ni mands store bestyrelse er der kun én servicesvend. Resten er eller har været akkordsvende. Om trent samme billede tegner sig, når man ser på sammensætningen af hovedbestyrelsen og den seneste forbundskongres: Servicesvendene fylder meget lidt i forhold til, hvor mange de er.

Megen fokus på gruppen af service-svende og deres forhold har der – indrømmet – heller ikke været i nærværende fagblad. Utæthedens arbejdspladsreportager har som regel taget udgangspunkt på større byggepladser og handlet om blandt andre de problemstillinger, der knytter sig til at arbejde på akkord.

Som start på en artikelserie om time-lønnede servicesvende har Utætheden fulgt vvs-montør Morten Bødker hos Frederiksberg VVS fra den årle morgenstund til fyraften tirsdag den 7. august på det, der skulle have været en helt normal arbejdsdag, men nok ikke helt blev det.

Kl. 07.53, nogle minutter efter at være kørt fra Brødrene Dahl, hvor der er indkøbt en rulle dobbeltklæbende tape, ringer mobilen.

»Hvem var det, og hvad handlede det om,« vil Utæthedens udsendte vide.

»Det var Michael, overmontøren, med en aflysning. En af kunderne var blevet syg og frabad sig derfor håndværkerbesøg i dag,« fortæller Morten, og spørger, om journalisten nu har husket at tage madpakke med.

»Næh, jeg regnede med, at vi skulle på kaffebar.«

»Det skal vi ikke, eller rettere: jeg skal ikke. Det er for dyrt, når man har en timeløn på 185 kroner, skurpengene medregnet, og er alene om udgifterne der hjemme. Jeg plejer at smøre en madpakke eller lave, som tilfældet er i dag, en salat. Fordelen ved den er, at den kan spises i bilen direkte fra plastbeholderen.«

Kl. 08.00. På Sagasvej, en sidevej til Grundtvigsvej på Frederiksberg, lægger Morten kassebilen til kantsten, så ingen kan være i tvivl om, at der sidder en rutineret bilist bag rattet.

»Når vi kommer op til kunden, starter jeg med at finde ud af, om det er i orden, at jeg har dig med. Du ved, journalister er ikke populære alle vegne. Og husk så i øvrigt at tage skoene af, inden du træder

inden for hos kunden,« siger Morten, hvis besøg på Sagasvej skyldes en ikke helt toptunet brusekabine. Den trænger til at blive nivelleret, så vandet søger mod afløbet i stedet for mod det modsatte hjørne, ligesom der skal monteres en pynteliste omkring soklen på samme kabine. Til sidstnævnte formål var det, at vi var hos Brødrene Dahl efter den dobbeltklæbende tape.

Operationen er overstået på 35 minutter rent.

»Det gik meget godt, så vi har tid til at slå et smut omkring en ejendom her i kvarteret, hvor jeg har lavet noget tag- og blikarbejde som vores arbejdsmand nu går og rydder op efter. Skal vi ikke lige hilse på og evt. give ham en hånd?«

09.00. Arbejdsmanden har stort set klaret, hvad han skulle, da vi når frem, så det bliver et kort visit. Nu holder vi på adressen Brøndstedsvej 4, 2000 F – en sidevej til Vesterbrogade lige før Valby Bakke.

Her skal Morten i en 3. sals patricier-

lejlighed på et par hundrede kvadratmeter vurdere, om det er muligt/kan betale sig at reparere en radiatorventil, som er sprunget læk.

»Radiatoren med tilhørende ventil er mindst 70 år gammel, så det giver sig selv, at vi skal have fat i en ny reservedel,« konstaterer Morten Bødker, mens vi for anden gang denne tirsdag begiver os på vej mod Brødrene Dahls afdeling i Rejsbygade. Denne gang efter radiatorventiler.

»Dem burde jeg selvfølgelig have haft et

udvalg af i bilen, men jeg har i min korte tid i firmaet, hvor mange har været væk på ferie, endnu ikke haft tid til at få fyldt op på hylderne.«

En arbejdsdag kan ved første øjekast tage sig ukompliceret ud, men ting kan drille, sagde Morten fra morgenstunden, og det gør tingene nu, begynder at drille altså.

For det første er der klos op ad radiatoren, som skal have ny ventil, anbragt et koloenormt klædeskab, som ikke er sådan at flytte rundt med. Afstanden mellem skabet og radiatoren, en gammel-dags svend med dybe lameller, er under en halv meter.

Værre end de trange pladsforhold er dog, at Morten ikke kan komme til anlæggets strengventiler, og derfor er nødt

til at tappe hele centralvarmeanlægget for vand - og siden fylde samme anlæg op igen.

Sidstnævnte operation er en sejtrækker. Kl. 12.53, da påfyldningen har været i gang en times tid, viser manometeret 1,3 bar. Da den anbefalede højde er 3,3 bar, vil der, hvis tempoet holdes, gå endnu et par timer med at nå til vejs ende.

Kan Morten ikke bare tage videre til næste opgave, mens jeg holder opsyn, og så komme tilbage, når påfyldningen er ved at være klar, først tænker og siden spørger journalisten.

»Det tør jeg ikke. Hvis vandet når frem, mens jeg ikke er til stede og der viser sig at være utætheder i samlingerne, så har vi en vandskade, og det ville ikke være heldigt, vel hr. journalist,« påpeger Morten Bøtke.

Nu er der bare det ved det, dagens restende opgaver – nedtagning af to radiatorer samt rensning af tilstoppet køkkenafløb i en sushi-restaurant – ligger mindre end 100 meter fra, hvor vi i øjeblikket bare sidder og venter på, at manometernålen skal nå op på 3,3 bar, alt imens fyraften nærmer sig.

Overmontør Michael Buttelet beslutter på den baggrund, at det er i orden, at Morten kaster sig over nye opgaver og lader vandpåfyldningen på Brøndstedsvej passe sig selv. En chance at tage, men det går godt.

Da Morten tjekker manometerstanden kl. 14. 35, står viseren på 3,2 bar, ligesom radiatoren holder tæt.

Mission accomplished.

Klokken 14.45. Der er under en time til fyraften. Nedtagningen af de to radiatorer er klar, selv om det på grund af en noget uortodoks rørføring ikke var så ligetil, nu mangler der blot at blive skaffet hul igennem i sushis-restauranten, hvor to køkkenvaske deles om samme tilstoppede afløb.

Morten konstaterer kl. 15.51, at ro-torsplitten, han har anvendt, har virket, men ikke godt nok. Der skal kraftigere midler til, men det får efter aftale med restaurantens asiatiske personale – lov til at vente til i morgen.

På journalistens afsluttende spørgsmål »har dagen i dag været repræsentativ for det, han som servicesvend kan komme ud for« svarer Morten Bøtke:

»Ja, i den forstand, at der ikke er to dage, der en ens.«

Faglig grundskole

Anden lektion:

Rør og Bliks faglige grundskole behandler i lektion nummer 2 skur, smuds, rejsearbejde, rådighed og andre dele af overenskomsten, som omsætter sig i klingende mønt.

OK – når det handler om kroner

■ **UNDERVISNING** Kun den mindste del af arbejdet er gjort, når en overenskomst er underskrevet. Det er mellem de centrale overenskomstforhandlinger – som oftest i perioder af to, men jævnlige også af tre års varighed – at det meste og det tunge arbejde ligger.

For tillidsfolkene og de faglige klubber består det i at få forhandlet og indgået lokalaftaler, som bygger oven på grundelementerne i hovedoverenskomsten, mens det for fagforeningen Rør og Blik består i at holde øje med, at medlemmerne får, hvad de skal have efter overenskomsten, og at få skabt afklaring, hvis der med arbejdsgiverne opstår uenighed om, hvordan en bestemmelse i overenskomsten skal forstås.

»Sådan har arbejdsgangen for så vidt altid været, men der er en dårlig udvikling i gang. Arbejdsgiverne føler tilsyneladende, at de har overtaget og derfor ikke behøver at tage det så nøje med, om de overholder overenskomsten,« siger formanden for Rør og Blik København Bjarne G. Petersen.

Udviklingen kan aflæses i antallet af faglige sager, Rør og Blik København kører mod arbejdsgiverne. I 2011 drejede det sig om 118 sager, mens det i løbet af

bare første halvår af 2012 er løbet op i 92. Flertallet af sagerne vedrører overenskomstbrud, mens en anden væsentlig del er såkaldte tvistesager, det vil sige sager, som skal afklare overenskomstens rette forståelse. Dertil kommer en del konkurssager, hvor Rør og Blik via Lønmodtagernes Garantifond sørger for, at medlemmerne får deres tilgodehavender. Talt med i regnskabet er derimod ikke de tilfælde af overenskomstbrud, hvor problemet med for eksempel manglende betaling af zonepenge bliver klaret ved en telefonisk henvendelse til det formastelige firma.

At der på det seneste er sket en stigning i antallet af rejste faglige sager, er dels udtryk for, at arbejdsgiverne har strammet skruen mere og mere, dels udtryk for at Rør og Blik på sin generalforsamling i foråret – som svar på arbejdsgiverne destruktive linje under overenskomstforhandlingerne – vedtog at skærpe kursen over for dem.

»Selv det mindste brud på overenskomsten vil blive ført til fællesmøde, og selv den mindste uenighed om overenskomstens rette tolkning vil føre til afholdelse af mæglingssmøde,« sagde Bjarne G. Pedersen i sin beretning og

opfordrede medlemmer til selv at holde øjne med, at deres løn og arbejdsforhold lever op til det, der fremgår af overenskomsten og en eventuel supplerende lokalaftale.

Selv det mindste brud på overenskomsten vil blive ført til fællesmøde, og selv den mindste uenighed om overenskomstens rette tolkning vil føre til afholdelse af mæglingssmøde

En forudsætning for, at medlemmerne kan det er, at de kender deres rettigheder. Det er årsagen til, at Utætheden har åbnet Rør og Bliks faglige grundskole – og i dette nummer gennemgår de bestemmelser i overenskomsten som der er knyttet kroner og øre til

Minimalløn

Overenskomstens mindsteløn lyder pr. 1. marts 2012 på 107,30 kr. i timen, stigende til 108,65 kr. 1. marts 2013.

For så ringe en betaling går ingen

► vvs-svend, så hvorfor opererer overenskomsten overhovedet med en minimal-løn? Fordi vvs-overenskomsten er en mindstelønsoverenskomst, hvor det er forudsat, at den faktiske løn og lønudvikling aftales ved en årlig forhandling i den enkelte virksomhed.

Det aktuelle gennemsnit for en timelønnet er på landsplan 178,27 kr. og i København 186,63 kr. For akkordsvende ligger snittet på 276,27 kr. på landsplan og på 285,02 kr. i København.

Produktivt bestemt servicetillæg

Servicetillægget, som også går under betegnelsen akkordafsvanstillæg, er på 10 kr. i timen og gives som oftest til servicesvende hvis opgaver ikke egner sig for opmåling og dermed heller ikke for akkord-afregning.

Smudstillæg

Tillægget er på 8,60 kr. i timen og gives, som navnet ligesom siger, for smudsigt arbejde. Som sådan regnes reparation, udskiftning eller rensning af ledninger i jord, oliefyrr og olieledninger, kedler, beholdere, installationer i skunkrum og kravlekældre, spildevandsledninger, gennemløbsbrønde, kloakker, uninaler og klosetskåle.

Tillægget gives endvidere ved nedtagning af rør i gamle kedelrum, nedtagning af gamle afløbsrør, arbejde i udgravninger i jord og ved arbejde i brønde.

Der betales mindst smudstillæg for tre timer, uanset om arbejdet har været kortere tid.

Tillæg for skiftende arbejdssteder

Ved fravær af velfærdsforanstaltninger (toilet, spiseplads, omklædningsrum, baderum) betales til delvis dækning af omkostninger til fortæring m.m. et tillæg på 52,15 kr. pr. dag. Tillægget som de fleste kalder skurpenge, gives især til servicesvende, som normalt ikke har skurfaciliteter til deres rådighed.

Tillægget stiger til 52,90 kr. fra 1. marts 2013.

Rejsearbejde og zonepenge

Til dækning af tid og udgifter til transport fra enten virksomhedens adresse eller medarbejderens bopæl betales, når afstanden overstiger syv kilometer, såkaldte zonepenge.

Satserne går, afhængig af afstanden, fra 9,25 kroner pr. time til 82,80 pr. time.

Hvis kørslen foregår i arbejdsgivers bil, reduceres zonepengene med 50 procent.

Ved arbejder af én dags varighed eller derunder betales ikke zonepenge, men almindelig timebetaling samt eventuelt overtidstillæg for transporttiden samt kørselsgodtgørelse.

Rådighedsvagt

Medarbejdere på rådighedsvagt skal enten befinde sig på egen eller et andet nærmere aftalt sted, hvorfra han kan være hos kunden inden for samme tidsrum, som hvis han skulle dertil fra bopælen. Arbejdsgiver stiller i den for-

bindelse mobiltelefon eller personsøger til rådighed.

Betaling for rådighedsvagter, der påbegyndes ved normal arbejdstids ophør og afsluttes ved arbejdstids begyndelse, andrager på hverdage 18,15 kroner pr. time, og på søn- og helligdage 23,50 kr. pr. time.

Rådighedsvagter aftales for mindst syv sammenhængende dage ad gangen.

Udkald

Udkald uden for aftalt rådighedsvagt betales med 118,30 kr. pr. gang, hvortil kommer normal timeløn og overtid.

Overarbejde

Overenskomstens parter er enige om, at overarbejde skal undgås, og at det, hvis det alligevel forekommer, så vidt muligt skal afspadsres.

Pligten til at afspadsere overarbejde gælder dog ikke, når det ikke overstiger 10 timer i alt inden for to på hinanden følgende lønperioder, ligesom den heller ikke gælder, når arbejdsløsheden inden for faget falder til fire procent eller derunder.

Ved første og anden overarbejdstime betales et tillæg på 35,70 kr. pr. time, mens satsen for de efterfølgende timer lyder på 100,15 pr. time.

Arbejdstid

Den overenskomstfestsatte arbejdstid er på 37 timer om uge, som er placeret mellem kl. 06.00 og 18.00 og fordelt over fem dage. Ingen arbejdsdag kan, medmindre andet er aftalt, være på under 7 timer.

Mester kan altså ikke uden videre sende en vvs-ansat hjem efter f.eks. fire timer og ikke betale løn for de resterende timer. Hvis han gør, er der tale om overenskomstbrud, som kan forfølges.

Faglige sagers vej gennem systemet, for henholdsvis brud på overenskomsten og tvister om dens forståelse

Brud: Fællesmøde i Arbejdsgiverforening efterfulgt af behandling og afgørelse i Arbejdsretten.

Tvist: Mæglingsmøde efterfulgt af organisationsudvalgsmøde/rørudvalgsmøde, og hvis ikke enighed opnås faglig voldgift med landsdommer som uvildig opmand.

Rør og Blikkenslagernes
Fagforening af 1873

Opstilling af kandidater til bestyrelsen

Ifølge lovenes paragraf 6 skal fagforeningen senest seks uger før generalforsamling have modtaget oplysninger om, hvem der stiller op som kandidater til de poster, som er på valg.

Det drejer sig på generalforsamlingen i oktober om følgende poster:

- Formand
- Sekretær (ansvar for rørprislisten)
- Tre bestyrelsesmedlemmer
- En revisor
- To til stemmeudvalg samt suppleanter
- En fanebærer

Da generalforsamlingen finder sted tirsdag den 30. oktober, skal fagforeningen senest tirsdag den 18. september have modtaget oplysninger om din eventuelle kandidatur.

Guldnåle

Guldnåle for 50 års medlemskab i 2. halvår 2012

Født	Navn	Indmeldt
120741	John F. Müller	15-08-62
160742	Niels Kristian Pedersen	01-07-62
170641	Poul Rickert	01-10-62
250435	Palle Nilsson	25-10-62
250842	Allan Bjarne Olsen	15-09-62
260542	Mogens Bent Pedersen	18-09-62
270442	Hans Christian Hansen	15-07-62

Trappevogn gør glad svend

Du tager ikke fejl, hvis du synes, at Morten Madsen fra firmaet CG Entreprise ser ud som en glad vvs-svend. Morten Madsen, der på billedet befinder sig i Linnésgade i Københavns Indre By, hvor han er del af et sjak, som laver centralvarmeanlæg, er glad, fordi han nu har en avanceret sækkevogn til at hjælpe sig med transport af tunge ting, i stedet for at selv at slæbe sig en dårlig ryg til.

»Jeg havde hørt, at der eksisterede sådan en indretning, fandt frem til, hvem der lavede den, og fik en aftale i stand med dem om at få den

på prøve. Prøvetiden varede et par måneder og sluttede med, at firmaet indkøbte denne efter min mening ret geniale opfindelse som jeg kun kan anbefale,« siger Morten Madsen til Utætheden.

Produktet kaldes en LIFTKAR trappevogn, forhandles af J. Trading i Knebel i Vestjylland og er ifølge firmaet især velegnet til transport af gods med et langt fremad liggende tyngdepunkt.

Tekniske data: Batteridrevet, bærekapacitet på 140 kg, klarer op til 35 trappetrin i minuttet, egenvægt 16 kg/20 kg med batteri.

Goodbye, dear Anton

Hyggelig, uhøjtidelig og velbesøgt. Sådan var den reception, hvormed Rør og Blik København torsdag den 31. maj sagde farvel og tak til John Antonsen, fagforeningens blandt såvel medlemmer som modstandere respekterede rørsekretær siden 1997.

Anton går på pension i januar 2013, når han bliver 65.

Rør og Blik skal udleje vvs-værktøj

Dagpengeforringelserne betyder, at også en del vvsere kommer til at stå uden forsørgelse efter nytår, når de mister dagpenge og heller ikke kan få kontanthjælp.

A-klubben i Rør og Blik opfordrer derfor regeringen til at rulle dagpengeforringelserne tilbage og fyre op under skabelsen af nye job, men belært af erfaringerne med S-SF-R regeringen har vi ærlig talt svært ved at tro på, at det kommer til at ske.

Så hvad gør Rør og Blik for at hjælpe de medlemmer, som falder ud af systemet og står over for en tilværelse

som frie, men fattige fugle? A-klubben vil foreslå, at Rør og Blik indkøber alt til vvs-faget hørende værktøj og til en favorabel pris lejer det ud til ledige medlemmer, der som free lancere skaffer sig arbejdsopgaver på markedet.

Fordelen ved ordningen er blandt andet, at de slipper for ydmygende behandling i banker, som alligevel er holdt op med at låne penge ud til samfundsgavnlig, produktiv virksomhed.

Formode må man desuden, at Rør og Blik kan finde ud af at sikre sig, at det udlejede værktøj ikke bliver brugt til løntrykkeri eller anden overenskomst-undergravende virksomhed.

En tredje og ikke uvæsentlig pointe

Læserbreve

ved modellen er, at det sender et signal om, at fagbevægelsen kan tænke ultraditionelt og har meget mere at byde på, end de gule fagforretninger, som nok er billige, men alligevel ikke er pengene værd.

Peter Fog, A-klubben i Rør og Blik

PS: Mange tak til den faglige klub i firmaet B. Andersen og Lassen for den pæne donation til A-klubben

Pensionistudflugt til Egeskov Slot

En kedelig, regnvåd morgen onsdag den 30. maj mødtes 75 pensionister – inkl. påhæng – for at begive sig mod det kendte Egeskov Slot på Fyn.

I dobbeltdækkerbussen var der – som sædvanligt på vore udflugter – god stemning, men lavmælt tale på grund af det tidlige tidspunkt. Finn Iwanouw bød velkommen og fortalte lidt om dagens arrangement. Da vi nåede Nyborg, var der et tiltrængt pitstop for indtagelse af væske og tobaksrøg.

Ved ankomsten til Egeskov Slot kl. 11.30 var der mulighed for besøg i

legetøjsmuseet inden frokosten kl. 12.00. Der var forudbestilt buffet og dertil to genstande pr. person. Maden blev indtaget i Restaurant Jomfru Ringborg, og der var stor tilfredshed med både maden og betjeningen.

Efter frokosten var der mulighed for at besigtige slotområdet, hvor der findes 10 museer, flotte blomster og plantearrangementer, veteranbiler, motorcykler, fly, købmandsbutikker og meget mere.

Solen skinnede nu, så det kedelige regnvejr ved turens start var på dette tidspunkt gået i glemmebogen.

Kl. 16.00 afgik bussen med kurs mod København og snakken gik lystigt om dagens oplevelser. Omkring Sorø var væskebalancen, rygetrangen og behovet for toiletbesøg årsag til et sidste pitstop inden hjemkomsten til Byggefagenes Hus kl. 19.00.

Ud fra de glade og tilfredse ansigter kunne man ikke få andet indtryk, end at besøget på Egeskov Slot havde været en stor succes.

Stor tak til Semco-klubben for sponsering af dobbeltdækkerbussen

Sekretær Bent Kühn

WC World Wide

Sydafrika

Closer Settlement
Leboeng
Limpopo

Fejlslagen planlægning

Et sydafrikansk genopbygning- og udviklingsprogram har fundet på det her: Vi har brug for billige boliger, derfor starter vi med på hver parcel at etablere toiletfaciliteterne. For så vidt godt tænkt, men problemet er, at her mange år senere venter befolkningen og toiletterne stadig på de huse, som de henholdsvis skal bo i og være del af...

Nedsat kontingent til ledige og syge

Arbejdsløse og sygemeldte medlemmer i kategori A, det vil sige fuldt betalende ordinære medlemmer, kan søge om nedsat kontingent hver gang de uafbrudt har været ledige eller sygemeldte i en periode på 17 uger. For at være omfattet af ordningen skal man have aktuelt A-medlemskab af Rør og Blik (Kreds København) i

mindst et halvt år. Først herefter tæles de 17 uger.

Der vil rent teknisk blive tale om en fritagelse for kredskontingent i 50 dage svarende til 550 kr. Nedsættelsen gælder fra ansøgningen er modtaget og bevilget.

Ansøgningen skal være skriftlig enten på nedenstående formular, der

fremover vil være i hvert nummer af Utætheden, eller på mail til fagforeningen på kbh@blikroer.dk.

På ansøgningen skal medlemmets navn, personnummer og startdato for ledighed/sygeperiode fremgå. Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Ansøgning om nedsættelse af fagforeningskontingent efter 17 ugers uafbrudt ledighed eller sygdom. Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Navn: .....

Personnummer: .....

Startdato for ledighed eller sygeperiode: .....

Sendes til Rør og Blik, Lygten 10, 2400 Kbh. NV eller på mail: Kbh@blikroer.dk

Anmeldte byggepladser**Firma**

L&H Rørbyg
Kirkebjerg
Christoffersen & Knudsen
YIT
Sven Mortensen
Sven Mortensen
Poul Christensen

Arbejdspladsen

Brudelysvej 18 Nybyg
Asmussens Allé – Bygn. 324 Sprinkler i nybyg
Birkedommervej 86 Renovering
Folke Bernadottes Allé 45 Renovering
Bredgade 51 Renovering
Carlsbergvej 14 Renovering
Agertoftegårdsvej Nybyg

Nye miljørepræsentanter

A/S Erik Schmidt VVS Per Ravn
Christoffersen & Knudsen Kjeld Albretsen (Ekstern)
Breuning VVS A/S Brian Buch Himmelstrøg

Nye tillidsrepræsentanter

Sonberg VVS
Henrik Poulsen

A/S Erik Schmidt VVS
Anders Ibsen

**Underskrevet tiltrædelses-
overenskomst i perioden****KN2010 Service ApS**

Njalsgade 19D
2300 København S

Varme og Energi ApS

Ordrupvej 35 C, st. tv.
2920 Charlottenlund

Døde siden Utætheden maj 2012

221151	Hans Christian Lieb	død d. 05-04-2012
300735	Henry Ljungberg	død d. 08-05-2012
300649	Jørn-Knud Jensen	død d. 07-06-2012
070914	Einar Hans Kofod Petersen	død d. 21-06-2012
250839	John Broch Pedersen	død d. 12-07-2012
270475	Leon Andersen	død d. 28-07-2012
140768	Kenneth S. Jensen	død d. 31-07-2012
270245	Jørgen Regner Larsen	død d. 12-08-2012
180835	Per Laursen Møller	død d. 09-08-2012

Pensionistklubben

Møde sidste mandag i måneden.
kl.10.00 i Byggefagenes Hus.

Formand for klubben er:
Finn Iwanouw
mobil: 2327 0890

**Din gode
historie**

Ring/skriv idéer og forslag
til Utætheden.
Kontakt journalist Ivan
Enoksen på 3583 2422 eller
ive@blikroer.dk

Åbningstider**Fagforeningen**

Mandag-onsdag: 8.00-16.00
Torsdag: 8.00-17.00
Fredag: 8.00-14.00
Telefon: 3583 2422

A-kassen

Mandag: 9.00-11.30
Tirsdag: 9.00-11.30 og 15.00-16.30
Onsdag: Lukket
Torsdag: 9.00-11.30 og 15.00-16.30
Fredag: 9.00-11.30

Rådgivningen ved Annette Kappel

Mandag 08:00 – 14:30
Onsdag 08:00 – 11:00
Torsdag 08:00 – 17:00

Efterlønsklubben

Efterlønsklubben holder møde på Lygten
kl. 10.00 **første mandag i hver måned**,
bortset fra i juni, juli og august.
Kontaktperson: Freddy Røpke
mobil: 2445 8701

A-klubben

Møde hver man. kl.10.00 i
Byggefagenes Hus

Kontakt til klubben:

arbejdslosvvs@live.dk og
mobil: 2688 2077

KALENDER**Generalforsamling**

Tirsdag 30. oktober

Bestyrelsesmøder

Tirsdag 4. september
Tirsdag 23. oktober

Tillidsmandsmøde

Tirsdag 4. september

Kreds 10's bedste mand er rejst nord på

Uummannaq er en typisk fangerby

Rene Clement, der altid, når han træder ind i fagforeningshuset på Lygten, højt og tydeligt melder ”kreds 10's bedste mand er ankommet”, er rejst til Grønland for at arbejde.

Dermed er indtil videre et festligt og ikke alt for alvorligt ment indslag forsvundet. Men betyder det også, at 'systemet' har fået ret: at de nye regler, som nedsætter dagpengeperioden fra fire til to år, faktisk får ledige at til lette røven, når deres falddato nærmer sig? Og at de nye og strammere regler dermed altså virker efter deres hensigt?

Ikke i Rene Clements tilfælde.

»Det er da ved Gud ikke, fordi jeg står til at miste retten til dagpenge efter nytår, at jeg tager af sted. Jeg rejser, fordi

jeg gerne vil arbejde med mit fag, men har svært ved at få lov til det herhjemme. I krisetider som de nuværende kan det have sin pris at sige sin mening lige ud, men det kan jeg ikke lade være med,« udtalte Rene Clement til Utætheden i slutningen af juli, dagen før han lettede mod Grønland. Spændt som en flisbue på det, der ventede ham deroppe.

Rene Clement, som i et læserbrev i Utætheden (august 2010 under overskriften Gestapo-metoder mod de arbejdsløse) rettede et skarpt angreb på det menneskesyn, han mener kommer til udtryk i arbejdsløshedslovgivningen, har siden ikke dæmpet sin kritik.

»Ledige sendes på det ene koldbøttekursus efter det andet. Man modtager en strøm af trusselsbreve, man umyndiggøres og til sidst bliver man smidt ud af det forsikringselskab, man har været medlem af og betalt til i, for mit vedkom-

mende, 38 år. Og på toppen af det hele har vi fået en regering, som ikke holder ord og svigter de soldater, som bragte den til magten. Det bliver ikke meget ringere,« konstaterede han ved sin afrejse.

Rene Clement har fået job i firmaet LASØ A/S, en af de største entreprenørvirksomheder i Nordvestgrønland med afdelinger i Uummannaq og Upernavik. Afhængig af årstiden beskæftiger virksomheden mellem 25 og 50 grønlandske og danske medarbejdere.

Virksomhedens primære forretningsområder er anlægsopgaver, nybyggerier og renoveringer samt spjældarbejde inden for entreprenør-, tømrer/snedker-, vvs-, el- og malerbranchen.

Den normale ugentlige arbejdstid er 40 timer, men kan variere fra 40 til 70 timer.

Mailadressen til firmaet, som Rene Clement arbejder for: umq@laso.gl